

Вих. № 597 від 30.06.2021

**Комітету Верховної Ради України
з питань цифрової трансформації**

01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 5

Копія:

Президенту України

01220, вул. Банкова, 11, м. Київ

Міністерству цифрової трансформації

02000, вул. Ділова, 24, м. Київ

**Комітету Верховної Ради України з
питань інтеграції України до
Європейського Союзу**

01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 5

Щодо законопроекту 4066

Шановний Михайле Валерійовичу та члени Комітету!

Офіс ефективного регулювання (далі – BRDO) висловлює Вам свою повагу та звертається щодо наступного.

Місія BRDO – сприяти створенню ефективного регулювання і поліпшенню економічних свобод в Україні. Для цього ми реалізуємо інклюзивний та відкритий процес оптимізації регуляторних відносин, який має привести до взаємної довіри та партнерства держави й бізнесу.

Ключовою умовою впровадження реформ, передбачених Законом України «Про електронні комунікації», виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію у даній сфері та інтеграції до Єдиного цифрового ринку ЄС є забезпечення незалежності та адміністративної спроможності галузевого регуляторного органу.

Із вересня 2020 року на розгляді Верховної Ради України (далі – ВРУ) знаходиться законопроект «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектру та поштового зв'язку України», реєстр. № 4066 (далі – Законопроект), спрямований на вирішення зазначених завдань.

20.05.2021 р. Законопроект з ініціативи профільного комітет ВРУ був повернутий на доопрацювання.

29.06.2021 р. доопрацьований Законопроект був розміщений на сайті Комітету цифрової трансформації для ознайомлення, а вже 30.06.2021 р. запланований його розгляд Комітетом.

Зміни, внесені в Законопроект, нівелюють незалежність галузевого регулятора, не відповідають Конституції України та зобов'язанням за Угодою про асоціацію з ЄС, ставлять під суттєвий ризик впровадження реформи, передбаченої Законом «Про електронні комунікації» та перспективи інтеграції до Єдиного цифрового ринку ЄС.

Так, на призначення та звільнення членів регулятора за новою версією Законопроекту впливає Експертна рада з питань цифровізації при Президентові України, склад та функції якої визначаються Указом Президента.

Відповідно до статті 8 Законопроекту, вказана Експертна рада формує склад конкурсної комісії з відбору членів регулятора.

В статті 17 Законопроекту зазначено, що Експертна рада утворюється «з метою експертно-аналітичного сприяння здійсненню повноважень Президента України з питань підзвітності регуляторного органу, визначених цим Законом». ***Це не узгоджується з статтею 106 Конституції, згідно з якою повноваження Президента України визначаються виключно Конституцією України, яка не передбачає повноважень, пов'язаних з підзвітністю регуляторного органу.***

При цьому слід зазначити, що згідно з ст. 116 Конституції України, Кабінет Міністрів наділений повноваженнями з утворення та координації діяльності центральних органів виконавчої влади, зокрема із спеціальним статусом, призначення та звільнення їх керівників.

Крім того, на відміну від попередньої версії Законопроекту, яка визначала, що члени конкурсної комісії повинні бути представниками, наприклад, Кабінету Міністрів, Комітету ВРУ, до відання якого належить питання електронних комунікацій, нова версія допускає можливість включення до конкурсної комісії практично будь-якої особи, яка має вищу освіту та не є представником учасників ринків електронних комунікацій чи поштового зв'язку.

Відповідно до статті 7 Європейського кодексу електронних комунікацій (Директива ЄС 1972/2018), голова та члени регулятора призначаються після відкритої та прозорої процедури відбору, з числа осіб з підтвердженим професійним досвідом на основі заслуг, навичок, знань та досвіду.

В Законопроекті ***відсутні вимоги до членів конкурсної комісії, які б забезпечували вибір кандидатів у члени регулятора з підтвердженням професійним досвідом та знаннями.***

Ключовою ознакою незалежності регулятора, згідно з Директивою ЄС 1972/2018 (ч.2 ст.7), є те, що держава повинна забезпечити, що керівник та члени національного регулятора можуть бути достроково звільнені, тільки якщо вони більше не відповідають умовам, які закріплені у законодавстві до їх призначення.

Нова версія Законопроекту додає дві підстави для дострокового звільнення регулятора (ч.2 ст. 9, ч.2, 3 ст.16), які не узгоджуються з вказаними нормами Директиви ЄС 1972/2018, зокрема, незадовільні висновки Експертної ради з питань цифровізації при Президентові України або профільного Комітету ВРУ про результати роботи регулятора за попередній рік.

Будь-яких зрозумілих критеріїв для такого висновку не передбачено, що ***містить суттєві корупційні ризики і ставить в залежність звільнення члена регулятора від суб'єктивної оцінки вказаних органів та відповідних політичних сил.*** За таких умов неможливо забезпечити політичну незалежність галузевого регулятора.

Вказані підстави для звільнення ***не відповідають європейським вимогам щодо політичної незалежності та підстав для звільнення членів регулятора*** (ст.7 та 8 Директиви ЄС 1972/2018).

Зважаючи на широке коло повноважень, наданих регулятору Законом «Про електронні комунікації», вкрай важливим є здійснення відбору членів регулятора, здатних забезпечити його неупереджену і професійну роботу та гарантії незалежності.

Не впровадження положень законодавства ЄС щодо незалежності національного регулятора є суттєвою перешкодою на шляху до Єдиного цифрового ринку.

Також негативно на незалежність регулятора впливає ***виключення з частини другої ст.5 Законопроекту положень щодо поняття незаконного впливу на діяльність регулятора, його заборони та відповідальності за такий вплив.***

Доопрацьований Законопроект відтерміновує на рік (до 10.01.2023р.) формування нового складу регулятора на конкурсних засадах, що продовжує функціонування регулятора у складі призначеному Указом Президента України від 25.06.2021 р. № 271/2021 без дотримання вимог Директиви ЄС 1972/2018 (ст.7) щодо відкритої і прозорої процедури відбору та Конституції України (ст.106).

Також доопрацьованим Законопроектом пропонується внести зміни до Закону «Про електронні комунікації» з метою відтермінування на 1,5 роки (до 01.07.2023р.) набрання чинності змінами до Закону «Про державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації», щодо виключення функцій центрального органу виконавчої влади в галузі зв'язку (підпункт 47 п. 3 Прикінцевих положень).

Це не дозволить ще протягом 1,5 роки після вступу в дію галузевої реформи передати вказані повноваження до Міністерства цифрової трансформації.

У зв'язку з цим слід зазначити, що Держспецзв'язку досі не розроблено та не затверджено жодного з десятків нормативно-правових актів, за розробку чи затвердження яких відповідальний центральний орган виконавчої влади у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектру згідно з Законом «Про електронні комунікації» (який набирає чинності з 01.01.2022 р.).

Закладений в доопрацьованому Законопроекті підхід, за якого *впроваджуватимуть галузеву реформу регулятор, сформований в неконституційний і непрозорий спосіб, та Держспецзв'язку, яка демонструє свою неефективність у цій сфері, ставить під ризик як саму реформу, так і перспективи України щодо участі в Єдиному цифровому ринку ЄС.*

У зв'язку з наведеним, просимо Вас:

не ухвалювати Законопроект в редакції, що пропонується для розгляду Комітетом 30.06.2021 р., не вносити його у таку редакцію на розгляд Верховної Ради та відправити Законопроект на доопрацювання, з метою приведення у відповідність до вимог Конституції України та Директиви ЄС 1972/2018.

Сподіваємося на подальшу плідну співпрацю.

Додаток: копія листа Офісу ефективного регулювання від № 586 від 31.05.2021 на 2-х аркушах.

З повагою,

Голова

О. Дорогань